

Lausunto Ympäristöministeriölle

VN/26856/2023

2.7.2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi

Suomen Ratsastajainliitto ry ja Suomen Hippos ry suomalaisen hevosalan valtakunnallisina keskusjärjestöinä kiittävät mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi alueidenkäyttölainsiksi. Kiitämme lisäksi ministeriötä valmistelutyöstä lausunnolla olevaan lakiehdotukseen liittyen.

Yhteiskunnallisesti vaikuttava hevosala

Hevosalan järjestöjen yhteisenä tavoitteena on hevosalan toimintaedellytysten turvaaminen suomalaisessa yhteiskunnassa pitkällä tähtäimellä. Hevosala on tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa monin eri tavoin. Se tarjoaa työtä n. 15 000 henkilölle n. 6500 henkilötyövuoden verran, joka on verrattavissa mittasuhteiltaan Lapin matkailuun ja metsäkoneenkuljetusalaan. Hevosalalle työllistyy niin yrittäjiä, kuin palkattuja työntekijöitäkin. Työn luonne edistää fyysistä ja henkistä toimintakykyä ja katsommekin, että hevosalalla on merkittävää vaikutusta yksilö- ja yhteisötasolla yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä pysymiseen. Tämä tuo merkittäviä kustannussäästöjä yhteiskunnalle, kun hevosalan toimijat ovat arvontuottajan eivätkä kustannusten luojan roolissa.

Hevosalalla on erittäin tärkeä rooli maaseudun rakennemuutoksessa. Hevosala tuo uutta yritystoimintaa ja myös uusia liiketoimintamuotoja maaseudulle nostaen sen elinvoimaisuutta, veto- ja pitovoimaa. Maatalouden ja hevosalan keskinäinen vaikutussuhde on hyvä esimerkki siitä, miten hevosala hyödyttää ja hyödyntää muiden alojen tuotantoa ratkaisevassa määrin.

Hevosalan tuottamat terveydelliset, sosiaaliset, ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat vaikutukset ovat yhteiskunnan kannalta merkittävät. Pelkästään ratsastuksen harrastajia on noin 160 000, joten ratsastus on merkittävä suomalainen liikuttaja. Hevostoiminnan, sekä muun urheilun ja liikunnan kautta hyvinvointi lisääntyy tutkitusti. Ratsastusta harrastavien määrästä laskettuna, lajia yli 2,5 tuntia viikossa harrastavien määrä tuo yhteiskunnalle liikkumattomuuden kustannussäästöjä yli 30,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Yhteiskunnan kannalta erittäin merkittävä seikka on hevostoiminnan ja muun liikunnan ja urheilun syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus erityisesti lapsille ja nuorille. Pelkästään ratsastusharrastuksen johdosta syrjäytymisriskistä poistuneiden nuorten elinikäisen kustannussäästön valtiolle on arvioitu olevan 1,6 miljardia euroa. Suomen Ratsastajainliitolla on jäsenenä noin 500 ratsastusseuraa ja 300 jäsentallia ympäri Suomea.

Hevosalan infrastruktuuri sisältää laidun-, viher- ja reuna-alueita, jotka lisäävät luonnon monimuotoisuutta ja edistävät hiilensidontaa. Kaupunkiympäristössä hevostallialueet muodostavat käytäviä ja elinympäristöjä erilaisille ekosysteemeille, jotka lisäävät sekä ympäristön että ihmisten resilienssiä.

Kommentteja perustelumuiistiosta koskien lainsäädäntöehdotusta

Pidämme hyvänä, että kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville ja kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (muistutus), sekä sitä että kaavaehdotusta koskevan muistutuksen tehneille on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Alueidenkäyttölakiin kirjattava maanomistajan aloiteoikeus yleis- ja asemakaavalle on hyvä uudistus. Samoin kannatettavaa on lakiin kirjattava prosessi kumppanuuskaavoituksesta, jossa kunta antaa maanomistajalle mahdollisuuden kehittää yleis- tai asemakaavaa kunnan ohjauksessa.

Yleiskaavan sisältövaatimukseen ehdotetuista muutoksista pidämme hyvänä säätämistä olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämistä ja luonnon monimuotoisuuden vaalimista. Hevosalaan liittyvä infrastruktuuri sisältää käytännössä aina pinta-alaltaan eri kokoisia kasvipeitteisiä alueita, jotka omalta osaltaan auttavat ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, sen hillitsemisessä ja luonnon monimuotoisuuden lisäämisessä ja ylläpitämisessä. Monet näistä alueista rajautuvat tai limittyvät muihin viher- ja virkistysalueisiin tai vastaaviin, joten ne toimivat hyvänä lisänä lain hengen mukaisiin tavoitteisiin pyrkimisessä.

Ehdotus palveluiden saatavuutta koskeva sisältövaatimuksen muuttamista yleiskaavassa palveluiden saavutettavuutta koskevaksi sisältövaatimukseksi on kannatettava. Saavutettavien palvelujen kokonaisuuden tulee pitää sisällään myös harrastepalvelut. Ratsastus on koululaiskyselyn mukaan alakouluikäisten tyttöjen toivotuin harrastus jo useana vuonna peräkkäin, yläkouluikäisten tyttöjen kolmanneksi ja joka neljännen koululaisen toivotuin harrastus. Pidämme erityisen tärkeänä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta, että harrastepalvelut ovat saavutettavia ja että tämä koskee myös hevosalan palveluita. On oleellista, että hevosalan palvelu- ja urheilutoiminta on sijoitettuna siten että se on saavutettavissa lain hengen mukaisesti kestävin kulkumuodoin kuten kävellen, pyöräliikenteellä ja joukkoliikenteellä. Ehdotuksessa todetaan palvelujen ja virkistysalueiden saavutettavuudella olevan erityistä merkitystä lasten, vanhusten ja heikommassa asemassa olevien väestöryhmien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden kannalta.

Kuten yleiskaavan kohdalla, myös asemakaavan sisältövaatimuksissa muutettava vaatimus palvelujen alueellisesta saatavuudesta vaatimukseksi palvelujen saavutettavuudesta ja liikennettä koskeva vaatimus kohdennettaisiin voimassa olevasta laista poiketen erityisesti joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräliikenteen edellytysten järjestämiseen on kannatettava. Säännökseen, jonka mukaan kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä olisi oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita, lisättäisiin myös viheralueet. Viheralueiden kohdalla on otettava huomioon jo olemassa olevat kasvipeitteiset alueet ja niiden muodostamat verkostot ja käytävät, joita hevostallien ympärillä on. Näiden alueiden säilyttäminen ja lisääminen on linjassa ehdotetun luonnon monimuotoisuuden vaalimista koskevan yleiskaavan sisältövaatimuksen kanssa, jonka tarkoitus on edistää luonnon monimuotoisuuden huomioimista. Yleisesti voidaan olettaa, että hevosiin liittyvillä kasvipeitteisillä alueilla on monenlaisia, myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Taustamuistiossa on esitelty myös muiden maiden ratkaisuja ja nostamme tässä esille esimerkin Ranskan Grenelle 1, jossa biodiversiteetin osalta lain tavoitteena on luoda luontoalueisiin perustuva verkosto, jonka kautta eläimet ja kasvit pystyisivät liikkumaan laajoilla alueilla.

Ekologisen kytkeytyvyyden verkostoja muodostuu Suomessa hevostallien ja -alueiden ympärille. Tämä on linjassa nyt valmisteilla olevan lain kanssa, kun lain tarkoitus on suojella, ennallistaa, arvottaa ja vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja mahdollistaa ekologisen kytkeytyvyyden sisällyttämisen alueidenkäytön suunnitteluasiakirjoihin sekä erityisten luonnon monimuotoisuusalueiden luomisen, sekä velvoittaa sisällyttämään urbaani biodiversiteetti alueellisiin ilmasto- ja energiasuunnitelmiin. Katsomme, että hevosalueet ovat nimenomaan tässä tarkoitettua urbaania biodiversiteettiä lisääviä ja säilyttäviä alueita.

Pykäläkohtaisia huomioita

23 § Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä koskevasta sisältövaatimuksesta. Elinkeinoelämän toimintaedellytyksillä tarkoitettaisiin maakunnan elinkeinojen ja elinkeinorakenteen kehittämisen ja uusiutumisen kannalta suotuisia alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Hevosalan keskusjärjestöjen näkemyksen mukaan mainituissa toimintaedellytyksissä on huomioiva yhdenvertainen elinkeinonharjoittamisen mahdollisuus myös hevosalan toimijoille.

Momentin 6 kohdassa muiden luonnonarvojen vaaliminen: maakuntakaavaa laadittaessa tunnistetaan valtakunnalliset ja maakunnalliset luonnonarvot ja luodaan edellytykset niiden säilymiselle. Hevostallien yhteydessä olevat kasvipeitteiset alueet, kuten esimerkiksi laidun- ja reuna-alueet tulee ottaa huomioon luonnonarvoja säilyttävinä alueina.

34 § Yleiskaavan sisältövaatimukset

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa säädetään yhdyskuntarakenteen toimivuutta, taloudellisuutta ja ekologista kestävyyttä koskevasta sisältövaatimuksesta, joka edellyttää eri toimintojen kuten asumisen, työpaikkojen, palvelujen ja vapaa-ajan toimintojen sijoittamista siten, että arkiliikkuminen on sujuvaa ja vähäpäästöistä.

Hevosalan infrastruktuuri on osana erilaisia, rakennettuja ympäristöjä, myös kaupunkiympäristöjä lain laatimisen hetkellä ja hevosalan keskusjärjestöjen mukaan sen tulee olla näin jatkossakin. Hevoset tarvitsevat tilaa ympärilleen, mutta hevosalan toimintaan tarkoitettujen alueiden kaavoittaminen säännönmukaisesti yhdyskuntarakenteesta irrallaan oleville alueille olisi lain hengen vastaista.

Pykälän 2 momentin 8 kohdassa säädetään rakennetun ympäristön, maiseman sekä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen vaalimista koskevasta sisältövaatimuksesta. Luonnon monimuotoisuuden nimenomaisella mainitsemisella korostettaisiin luonnon monimuotoisuuden vaalimisen painoarvoa. Puollamme tätä näkökulmaa.

50 § Asemakaavan sisältövaatimukset

Pykälässä mainitut sisältövaatimukset ovat lausuttavana olevassa lakiehdotuksessa sellaiset, joiden katsomme hyödyttävän myös hevosalan toimintaa. Hevosalaan liittyvien toimintojen huomioiminen asemakaavassa lisäävät pykälässä mainittuja terveellisyyttä ja viihtyisyyttä elinympäristöihin, sekä varmistaa sen, että harrastamiseen liittyviä palveluita ja elinkeinon harjoittamisen mahdollisuudet on huomioitu tasapuolisesti. Ehdotuksen laatijan mukaan viihtyisä elinympäristö tarkoittaa esimerkiksi toimivaa ja laadukasta kaupunkitilaa, jossa hyödynnetään viherympäristöä, monipuolista kaupunkirakennetta ja huomioidaan eri käyttäjien ja väestöryhmien tarpeet ja luodaan edellytykset esteettömälle ympäristölle. Tämä kaikki kuvaa myös hevosalan toimintaa osana kaupunkirakennetta.

Palveluiden saavutettavuutta koskevan vaatimuksen kannalta keskeiset asiat ovat keskeisiä myös hevosalan kannalta kaikista näkökulmista.

Pykälän 2 momentin kolmannen säännöksen mukaan kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä olisi oltava riittävästi puistoja, viheralueita tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. Vaatimus vastaisi muutoin voimassa olevan lain 54 §:n vaatimusta puistoista tai muista lähivirkistykseen soveltuvista alueista, mutta siihen lisättäisiin viheralueet turvaamaan myös muiden kuin rakennettujen puistoalueiden huomioiminen asemakaavoituksessa. Asemakaavoituksella tulisi huolehtia puistojen, viheralueiden tai muiden lähivirkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä ottaen huomioon puistojen, viheralueiden ja lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus ja laatu. Riittävyys lisäksi asemakaavoituksessa olisi huolehdittava mahdollisuuksien mukaan näiden alueiden tarjoamista toiminnallisista mahdollisuuksista, ekologisesta monimuotoisuudesta, saavutettavuudesta, esteettömyydestä ja turvallisuudesta. Puistot, viheralueet ja

lähivirkistykseen soveltuvat alueet koetaan tärkeiksi elinympäristön laatutekijöiksi ja nämä alueet tulisi kytkeä kiinteäksi osaksi asumista, palveluja ja jalankulun ja pyöräliikenteen reittejä. Hevosala jakaa tämän näkemyksen ja pyytää edelleen huomiomaan erilaisten hevosalueiden mahdollisuudet näissä asioissa.

Lausunnossa nostamme erikseen vielä esille lakiehdotuksen seuraavat pykälät:

81 §. *Mielipiteen esittäminen kaavaa valmisteltaessa*

88 §. *Lausunnot yleiskaavaehdotuksesta*

89 §. *Lausunnot asemakaavaehdotuksesta*

91 §. *Asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä maanomistajan kanssa*

114 §. *Valitusoikeus asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä*

Mainittujen pykälien sisältö on hyvä ja antaa käsityksemme mukaan riittävästi ja aiempaa laajempia vaikuttamismahdollisuuksia osallisille, sekä keskeisille yhteisöille.

Helsingissä 2.7.2025

Jukka Koivisto
toiminnanjohtaja
Suomen Ratsastajainliitto ry

Minna Mäenpää
toimitusjohtaja
Suomen Hippos ry

Minna Peltonen
tallitoiminta- ja vastuullisuuspäällikkö
Suomen Ratsastajainliitto ry